

Desinfektioaineista ja niiden käytöstä

Asumispalveluyksiköiden ja kotihoidon
hygieniayhdyshenkilöiden koulutuspäivä
10.10.2024

Ulla-Maija Simppa
Hygieniahoitaja
Infektioyksikkö Pirha

Miksi desinfioidaan?

- Desinfioidulla vähennetään mikrobien määrän sille tasolle, että ne eivät pysty aiheuttamaan tartuntaa
- Hoitotyötä ammattimaisesti tehtäessä missä tahansa yksikössä tai asiakkaan kotona, tulee huolehtia siitä, ettei meidän toimien kautta siirretä edellisen asiakkaan mikrobeja seuraavalle

**TARTUNTOJEN
EHKÄISEMINEN**

**kädet,
kosketuspinnat,
välineet**

Mitä desinfioidaan?

- Kädet
- Iho ennen toimenpiteitä
- Yhteiskäytössä olevat hoito- ja apuvälineet sekä laitteet
- Pesutilan lattia kastuneelta osin asukkaiden välissä
- Eritetahrat aina heti
- Hoitoympäristön kosketuspinnat erityistilanteissa

**YHTEISKÄYTÖSSÄ
OLEVAT VÄLINEET**

Millä desinfioidaan?

- Desinfektioaineet ovat kemiallisia aineita tai aineseoksia, joilla tuhotaan mikrobeja tai vähennetään niiden taudinaiheuttamiskyky olemattomaksi.
- Asiakkaan kotona käytetään hänen omia puhdistus- ja desinfektioaineita.

Desinfektioaineilla, jotka ovat mikrobiologisten EN-standardien tehotestausten ja EU:n biosidiasetuksen mukaisesti todettu ammattikäyttöön ja lääkinällisille laitteille soveltuviksi

Miten desinfioidaan?

Pinnat

- Annostele desinfektioaine pullosta kertakäyttöpyyhkeeseen tai kostuta mikrokuitupyyhkeet muovipussissa.
- Pyyhi pinnat huolellisesti ja järjestelmällisesti siten, että koko pinta-ala kostuu desinfektioaineesta.
- Älä sumuta!

Hoitovälineet

- 1. Koneellinen lämpödesinfektio.
- 2. Ellei konetta ole tai väline ei kestä kuumaa vettä, se desinfioidaan kemiallisesti upottamalla desinfektioaineeseen tai pyyhkimällä välineen pinta desinfektioaineella.

Desinfektio tapahtuu, mikäli

- desinfektioaine pääsee vaikuttamaan suoraan mikrobiin
- desinfektioaineen korkki on ollut kiinni
- käyttölaimennoksen viimeistä käyttöpäivää ei ole ohitettu
- desinfektioaineen vaikutusaika on kyllin pitkä
- väline on upotettu kokonaan liuokseen.

**DESINFEKTIOAINE
ON TEHOKAS**

Mikrobien vastustuskyvyn kehittyminen desinfektioaineita vastaan

Voi kehittyä, jos

- tehdään väärin käyttölaimennokset
- käytetään likaisia laimennosastioita
- käytetään tehottomia desinfektioaineita
- ei toimita ohjeiden mukaisesti

Ei kehity

- **Kun käytetään tehokkaiksi todettuja desinfektioaineita ohjeiden mukaisesti**

Pinta- ja välinedesinfektioaineet hoitoyksikössä

Asumispalveluyksiköissä

- Eritetahradesinfektioaine, jota voidaan käyttää myös muiden pintojen ja välineiden desinfiointiin
- Hoitovälineiden nopeaan desinfiointiin pesevä, alkoholipitoinen desinfektioaine

Kotihoidossa

- Pesevä alkoholipitoinen desinfectiopyyhe

**YKSINKERTAINEN
SYSTEMI;
1-2 DESINFECTIO-
AINETTA**

Hoitoyksikön desinfektioaineet

Eritetahroille

- peroksygeenit (esim. Oxivir plus 3.5%, Erisan Oxy 2%, Saniswiss S1) tai kloramiini T 1000 ppm (esim. Klorilli) mm. testi **EN 13697**

Pinnoille ja välineille

- samat kuin eritetahroille
- pesevät alkoholipitoiset (esim. Easydes) – yksistään alkoholi ei riitä!
- Kvaternaariset ammoniumyhdisteet, jotka täyttävät kriteerit

Lääkinnällisille laitteille desinfektioaineet, joilla on CE-mekki + auditoivan laitoksen numerosarja

ja luokan IIa hyväksyntä

tai täyttää PT2-valmisteille annetut EU:n biosidiasetuksen mukaiset vaatimukset.

Pesevät, alkoholipitoiset desinfektioaineet

- esim. Easydes, Desiol
- Eivät tehoa itiöllisiin bakteereihin (Clostridioides difficile)
- Etanoli kuivuu nopeasti, **desinfektioaika on sen kuivumisaika 30 sek**
- (Propanolit kuivuvat hitaammin, tuoksuvat voimakkaammin)
- Ei jätä jäämiä pinnoille
- Alkoholilla sietävien materiaalien ja pintojen desinfektioon lääkinnällisille laitteille.
- **Kuiville pinnoille!** Ei siis käytetä pesutiloissa!
- Korkki pidettävä kiinni!

EASYDES – desinfektiopyyhkeet

- 30kpl/pakkaus, avattuna, **hyvin suljettuna** säilyy 3 kk.
- Käyttövalmis desinfektiopyyhe alkoholia kestäville, **kuiville pinnoille**
- Pesee ja desinfioi nopeasti.

Käyttökohteita:

- hoitolaitteiden ja välineiden pintadesinfektioon
- **Kotikäynnille mukaan** (alkoholia - syttymisvaara!)
- EI saa käyttää tietokoneen näyttöjen pyyhkimiseen (eivät kestä alkoholia)

Puhelimien ja tablettien desinfiointi

- **Testaa ensin** muovipinnat, kuoret ja kannet kestävätkö ne käyttämäsi ainetta.
- Älä käytä puhelimeen ja tablettiin käsihuuhdetta, hankaavia pyyhkeitä, aerosolisuihkeita tai 80%:sta alkoholia.
- Irrota ulkoiset virtalähteet, laitteet ja kaapelit puhelimesta.
- Pyyhi puhelin ja tabletti kevyesti Easydes desinfektiopyyhkeellä tai Easydesiin kostutetulla pehmeällä pyyhkeellä. Vältä avoimia portteja ja aukkoja sekä hankaamista.
- Puhelimen ja tabletin tulee olla kuiva ennen suljettuun tilaan laittamista. Odota 5 min, jotta kaikki kosteudet ehtii haihtumaan eikä puhelimeen tule toimintahäiriöitä.

Desinfektiopyyhkeiden käyttö

- Tutustu pakkauksen ohjeisiin.
- Kirjoita avauspäivämäärä pakkaukseen.
- Avaa pyyhepakkaus desinfioiduin käsin ja puhtaat suojakäsineet kädessä.
- **Sulje pakkaus huolellisesti,** jotteivat tehoaineet pääse haihtumaan.
- Älä heitä käytettyjä pyyhkeitä WC-pyttyyn. Laita jätteisiin.

**KÄYTÄ AINA
SUOJAKÄSINEITÄ!**

Peroksygeenit

- Vetyperoksidipohjainen hapan peroksygeeni (Oxivir Plus **3.5%**) ja vetyperoksidi ja peretikkahappo (Erisan Oxy+ 2%, Saniswiss S1)
- Herkille pintamateriaaleille, paitsi hopealle, kuparille, messingille, marmorille
- Tehokkaita
- Pesee ja desinfioi
- **Eritetahradesinfektioaine**
- **HUOM:** Clostridioides difficile – eristyksen pintojen ja eritetahrojen desinfioitiin
Oxivir Plus 15% : 150ml Oxivir plus + 850 ml vettä tai **Erisan Oxy 5%** (1ps ja 1l vettä)

Käyttölaimennoksen valmistus

- Käytä suojaimia valmistajan ohjeen mukaisesti, vähintään suojakäsineet
- Puhtaalla tasolla puhtaat mittavälineet ja käyttöliuospullot
- Käytä valmistajan etikettejä. Käyttölaimennospullossa tulee olla desinfektioaineen nimi, vahvuus, viimeinen käyttöpäivä ja käyttötarkoitus.

**Tee laimennokset
puhtaisiin, kuiviin ja
korkillisiin
pulloihin/astioihin
ohjeen mukaan tarkoin
mitattuna. Aina samaa
ainetta samaan pulloon.
Ei sumutinpulloon!**

Lue käyttöturvallisuustiedote (KTT)

- koskee aina laimentamatonta tuotetta ja tuotteen koko elinkaarta ja kaikkia tuotteen käyttötarkoituksia
- Lue jokaisen käyttämäsi desinfektioaineen käyttöturvallisuustiedote, etenkin kohdat
 2. Vaaran yksilöinti
 3. koostumus ja tiedot aineosista
 4. Ensiaputoimenpiteet
 7. Käsittely ja varastointi
 - 8. Altistumisen ehkäiseminen ja henkilönsuojaimet**

Desinfiomalla huollettavia välineitä ovat esimerkiksi:

- lääkinnälliset laitteet (esim. saturaatiomittari, verenpainemittari, alusastiat, virtsapullot, suihkutuolit)
- välineet, joita on käytetty infektiotai moniresistenttiä mikrobia kantavan asukkaan hoidossa (myös pyörätuolit, rollaattorit ym. apuvälineet)
- hoidolliset välineet ja terapiavälineet

Ellei hoitovälineitä desinfioida

- ne voivat toimia mikrobikasvattamona tai suoraan infektion aiheuttajana.
- esim. kuivalla elottomalla pinnalla E.coli ja Pseudomonas aeruginosa voi elää jopa 16 kk, MRSA 7 kk, Norovirus 7 päivää.

**INFEKTIORISKI,
ELLEI
KÄSIHYGIENIA,
OIKEAT
TOIMINTATAVAT
JA HUOLTO
TOTEUDU**

Välineiden desinfiointi, ellei ole konetta

- Selvitä yksikkösi laitteiden ja välineiden huolto-ohjeet toimittajalta ja noudata niitä.
- Tee luettelo huollettavista välineistä ja aikataulu kunkin välineen huollolle; kuka, millä, miten ja kuinka usein huolletaan?
- Pyyhi **lääkinnällisten laitteiden desinfektioaineella** tai upota desinfektioaineeseen.

**Välineellä
kosketaan
tervettä ihoa tai
limakalvoa
läpäisemättä sitä.**

Esimerkkinä alusastiat, virtsapullot, portatiivit, suihkutuuolien astiat, mittakannut - ellei ole konetta

Yhteiskäytössä oleva desinfioidaan joka käytön jälkeen.

- Tyhjennä ja huuhtelee astia suojakäsineet kädessä. Pyyhi astia desinfektioaineella ulkopuolelta, laita astian sisälle desinfektioaineliuos. Anna vaikuttaa ohjeistettu aika. Harjaa, huuhtelee ja laita puhtaasti kuivumaan.

Henkilökohtaisessa käytössä:

- Huuhtelee astia ja laita tasolle kuivumaan. Ulosteen jälkeen aina desinfiointi.
- Desinfioi astia **vähintään** kerran viikossa kuten edellä.
- Esim. virtsapullo: huuhtelee tyhjennyksen yhteydessä (ja pese) ja harjaa desinfektioaineella vähintään kerran viikossa. Varaa virtsapulloa varten asukaskohtainen harja.

Kemiallinen desinfektio upottamalla, ellei ole konetta

- Valitse liotusastiaksi riittävän suuri kannellinen astia.
- Kirjoita liotusastiaan käyttöliuoksen viimeinen käyttöpäivä.
- Käytä suojakäsineitä ja tarvittaessa muita suojaimia
- Valmista desinfektioaineesta puhdasta mittaa käyttäen valmistajan ohjeen mukaan oikean vahvuinen käyttöliuos.
- Desinfektioaineliuoksen täytyy peittää välineet kokonaan, jotta kanavat/ontelot täyttyvät desinfektioaineliuksella. Liota ohjeen mukainen aika.
- Desinfektion jälkeen pese välineet käsin ja huuhtele juoksevan veden alla. Laita puhtaalle alustalle kuivumaan tai kuivaa puhtaaseen pyyhkeeseen.
- Esim. Kynsisakset, partakoneen terät

Esimerkkinä verenpainemittari

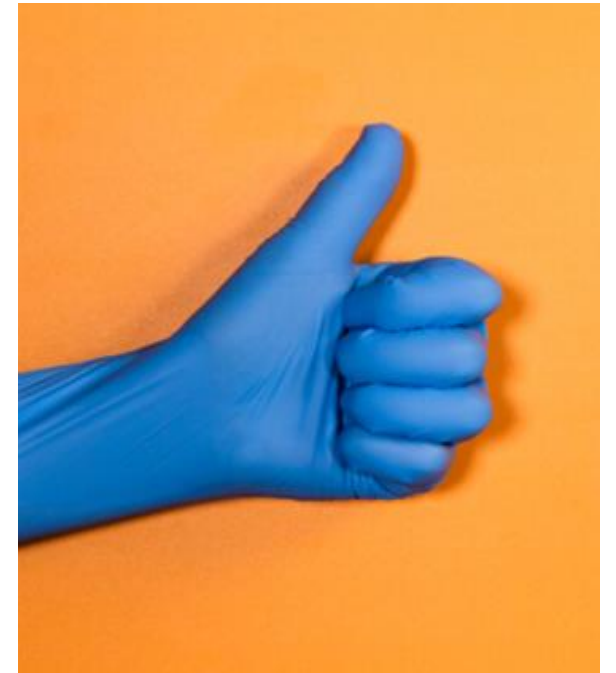
Yhteiskäytössä oleva desinfioidaan joka käytön jälkeen

- Varmista mittareita hankittaessa, että valmistaja on antanut ohjeet, kuinka mittarin eri osat ja mansetti desinfioidaan. Onko mansetti pesun/desinfektion kestävä malli, joiden pintamateriaali on helposti pyyhittävä?
- Jos mittari on ollut asiakaskohtaisessa käytössä, desinfioi se asiakasvaihdon yhteydessä tai käytä kertakäyttöistä mansettia asiakaskohtaisena.

Asukkaan oma: Puhdista tarpeen mukaan

Muista käyttäessäsi desinfektioaineita

- Varmista, että käsiteltävä materiaali kestää kyseistä desinfektioainetta.
- Lue käyttöturvallisuustiedote
- Lue käyttö- ja annosteluohjeet
- Käytä asianmukaisia suojaimia ja aina suojakäsineitä.
- Vältä desinfektioaineroiskeita.
- Laita desinfektioaineiden korkit aina kiinni.
- Tarkista puhtaan käyttölaimennoksen säilyvyys.
- Älä sekoita pesu- ja desinfektioaineita keskenään.

Lisätietoa

- Pirkanmaan hyvinvointialueella käytettävät desinfektioaineet: [Pirkanmaan hyvinvointialueella käytettävät desinfektioaineet](#)
- Välineiden huolto-ohjeet [Välineiden huolto yksikössä](#)
- Infektioiden torjunta asumispalveluyksiköissä: [Asumispalveluyksiköiden ohjeet](#)
- Infektioiden torjunta kotihoidossa: [Kotihoidon ohjeet](#)
- Käsihygienia ja aseptinen työskentely kotihoidossa -video: <https://www.youtube.com/watch?v=amvegC72pbU>
- Aluehygieniahoitajien yhteystiedot [Hygieniahoitajien yhteystiedot](#)
- Ota tarvittaessa yhteys oman alueesi hygieniahoitajaan

Työniloa!

